

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Markéty Wildové a soudkyň JUDr. Blanky Bendové a Mgr. Kateřiny Sedlákové ve věci

žalobců: **a) S. B.**, narozená dne xxx
 b) M. B., narozený dne xxx
 oba bytem xxx, xxx
 oba zastoupení advokátem Mgr. Petrem Novákem
 sídlem Vídeňská 546/55, 639 00 Brno

proti
žalované: **Smartwings, a. s.**, IČO 25663135
 sídlem K Letišti 1068/30, 160 08 Praha 6

o zaplacení částky 800 EUR s příslušenstvím,

k odvolání žalobců proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 12. března 2021, č. j. 7 C 144/2020-34

takto:

- I. Rozsudek soudu I. stupně **se potvrzuje.**
- II. Žalobci jsou povinni zaplatit žalované na náhradě nákladů odvolacího řízení částku 600 Kč do 3 dnů od právní moci rozsudku.

Shodu s prvopisem potvrzuje Michaela Fousková

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem soud I. stupně zamítl žalobu, kterou se žalobci domáhali zaplacení částky 800 EUR s příslušenstvím (výrok I) a žalobcům uložil povinnost zaplatit žalované na náhradě nákladů řízení částku 600 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku (výrok II).
2. Takto rozhodl na podkladě žalobních tvrzení, dle nichž se žalobci dne 26. 7. 2018 účastnili letu číslo xxx z Ostravy do Heraklionu, který se uskutečnil o více než tři hodiny později, než bylo plánováno, a žalobcům proto podle Nařízení Evropského parlamentu a rady (ES) č. 261/2004 ze dne 11. 2. 2004 (dále jen „Nařízení“) vznikl nárok na náhradu škody. Žalovaná se bránila tím, že nárok je promlčen, neboť žalobci jej uplatnili až dopisem ze dne 20. 1. 2020, tj. až po uplynutí lhůty stanovené v § 2553 odst. 3 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. z.“).
3. Vzhledem k obraně žalované se soud I. stupně zaměřil především na otázku včasného uplatnění nároku, když jinak bylo mezi účastníky nesporné, že k jeho uplatnění u žalované došlo (tak, jak tvrdila) dopisy ze dne 20. 1. 2020. Z přepravních podmínek žalované, platných od 3. 5. 2017, pak soud I. stupně zjistil, že cestující jsou zde informováni o svých právech v případě zpoždění a zrušení plánovaného letu shodně s Nařízením. Při vlastním posouzení otázky včasnosti uplatnění nároku ze strany žalobců vyšel soud I. stupně z Nařízení, rozsudku Soudního dvora Evropské unie (dále jen „SDEU“) ze dne 22. 1. 2012 ve věci C-139/11, § 2553 odst. 1 a 3 a § 2578 o. z., a rovněž se přidržel závěrů plynoucích z rozsudku zdejšího soudu ze dne 23. 10. 2019, č. j. 18 Co 265/2019-62. Uzavřel, že povinnost cestujících nárok uplatnit vyplývá z Nařízení (viz odst. 20 preambule a čl. 5 odst. 1 písm. c/ či čl. 12, 14 a 15 odst. 2, které předpokládají další či jinou notifikační aktivitu cestujícího). Pokud jde o lhůty, v níž musejí být podány žaloby, jejichž předmětem je získání náhrady škody dle čl. 5 a 7 Nařízení, SDEU v rozsudku ze dne 22. 11. 2012, věc C-139/11, vyložil, že ty vyplývají z vnitrostátní úpravy každého členského státu. V našem případě se jedná o § 2553 odst. 3 o. z., dle něhož práva cestujícího vůči dopravci, nebyla-li přeprava provedena včas, musí být uplatněna u dopravce bez zbytečného odkladu. Nebylo-li takové právo uplatněno nejpozději do šesti měsíců, soud je nepřizná, namítne-li dopravce, že právo nebylo uplatněno včas. Jedná se přitom o lhůtu hmotněprávní, a tedy nestačí, aby v ní byla notifikace pouze odeslána, ale musí být dopravci i doručena. K obdobným závěrům, totiž že právo ze zpožděného letu je třeba u dopravce v každém případě uplatnit a že se tak musí stát ve lhůtě stanovené v § 2553 odst. 3 o. z., dospěl i Městský soud v Praze v již zmiňovaném rozsudku ze dne 23. 10. 2019, č. j. 18 Co 265/2019-62, který byl sice zrušen nálezem Ústavního soudu ze dne 10. 3. 2019, sp. zn. IV. ÚS 286/20, avšak důvodem jeho zrušení nebylo nesprávné posouzení otázky promlčení nároku, nýbrž nesprávné poučení účastníků o možnosti podat proti tomuto rozsudku dovolání. V daném případě je nepochybné, že s ohledem na den letu (26. 7. 2018) a dataci výzvy určené žalované (dne 20. 1. 2020), k uplatnění nároku u žalované nemohlo dojít včas (tj. v zákonné šestiměsíční lhůtě), aniž by bylo třeba dále prověřovat, zda a kdy jí tato výzva byla skutečně doručena. Jelikož žalovaná promlčení namítla, nezbylo než žalobu zamítnout.
4. O nákladech řízení rozhodl soud I. stupně dle § 142 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), a procesně úspěšné žalované přiznal jejich náhradu představovanou dvěma paušály po 300 Kč (viz § 151 odst. 3 o. s. ř. ve spojení s vyhl. č. 254/2015 Sb.).
5. Proti tomuto rozsudku podali žalobci včasné a přípustné odvolání. Namítali, že právní posouzení otázky promlčení ze strany soudu I. stupně není správné. Mají za to, že Nařízení nelze považovat za „přepravní řád“ ve smyslu § 2553 o. z. (jímž je třeba vždy rozumět pouze podzákonný prováděcí

předpis), ale za přímo použitelný právní předpis Evropského společenství, jak uvádí § 2578 o. z. Žalobci neuplatňují právo dle § 2553 odst. 1 a 2 o. z. (který hovoří o „škodě“, nikoliv újmě) a na něž se vztahuje lhůta uvedená v § 2553 odst. 3 o. z., ale nárok na paušální náhradu nemajetkové újmy způsobené nepohodlím cestujících, který vyplývá z komunitárního předpisu. Mají za to, že pokud by zákonodárce zamýšlel, aby § 2553 o. z. dopadal také na „újmu“, pak by do předmětné právní úpravy tento pojem zahrnul. Notifikace ve lhůtě dle § 2553 odst. 3 o. z. má smysl např. v případě škody na zavazadle, aby ji bylo možno ověřit, nikoliv ale v případě nároku na paušální kompenzaci dle Nařízení, kdy již v okamžiku vzniku újmy (zpoždění) dopravce zná nejen osobu cestujícího, ale také výši náhrady, která vyplývá přímo z Nařízení, a není tak potřeba cokoliv dopravci oznamovat. Ten by správně měl cestujícím paušální kompenzaci vyplácet již při jejich vystoupení z letadla. Dle názoru žalobců tak v tomto případě nelze § 2553 o. z. vůbec aplikovat. Dále namítali, že jelikož Nařízení notifikaci nepožaduje, nelze práva cestujících (spotřebitelů) omezovat vnitrostátním předpisem a jeho lhůtami. Právní posouzení soudu I. stupně by navíc zakládalo nerovnováhu mezi právy cestujících v jednotlivých zemích, kdy podle českého práva by promlčecí lhůta činila jen šest měsíců, zatímco podle anglického práva šest let. Pokud jde o rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 23. 10. 2019, č. j. 18 Co 265/2019-62, na který odkazoval soud I. stupně, ten byl nálezem Ústavního soudu zrušen, a nadto mělo být vydáno rozhodnutí, dle kterého se lhůty vyplývající z § 2553 o. z. na nároky dle Nařízení nevztahují. Z uvedených důvodů žalobci navrhli, aby odvolací soud napadený rozsudek soudu I. stupně změnil tak, že jejich žalobě plně vyhově.

6. Žalovaná ve svém vyjádření k odvolání žalobců naopak vyjádřila přesvědčení, že je namístě aplikovat § 2553 odst. 3 o. z. i v případě náhrad dle Nařízení (tak jak dovodil Městský soud v Praze ve svém rozsudku ze dne 23. 10. 2019, č. j. 18 Co 265/2019-62), a jelikož žalobci své právo neuplatnili ve lhůtě zde stanovené, nelze jim kompenzaci dle Nařízení přiznat. Navrhla, aby odvolací soud rozsudek soudu I. stupně potvrdil.
7. Odvolací soud přezkoumal z podnětu podaného odvolání napadený rozsudek včetně řízení, které jeho vydání předcházelo (§ 212, § 212a odst. 5, 6 o. s. ř.) a dospěl k závěru, že odvolání žalobců není důvodné.
8. Soud I. stupně v rozsahu potřebném pro posouzení věci správně zjistil skutkový stav (opřel se přitom především o nesporná tvrzení účastníků) a správně jej posoudil i po stránce právní. Ani odvolací soud nemá důvod odchýlit se od závěrů, k nimž při posuzování otázky promlčení při uplatňování nároků dle čl. 1 odst. 1 písm. c/, čl. 6 a čl. 7 odst. 1 Nařízení, dospěl zdejší soud ve věci sp. zn. 18 Co 265/2019. Ve shodě s ním odvolací soud zastává názor, že mezi práva, která musí cestující u dopravce uplatnit ve lhůtách vyplývajících z § 2553 odst. 3 o. z., patří i právo na náhradu, kterou cestujícím, jejichž let byl významným způsobem zpožděn, garantuje Nařízení, jakožto předpis, který upravuje práva cestujících vůči leteckému dopravci (§ 2578 o. z.).
9. Právní úprava přepravy osob je v o. z. (§ 2550 a násl. o. z.) upravena pouze rámcově a odkazuje na dalších právní předpisy, které (pro jednotlivé druhy přepravy) podrobněji stanoví práva a povinnosti dopravců a cestujících. Jedná se zejména o přepravní řády, ale jednotlivé druhy přepravy mohou být (v různém rozsahu) upraveny i přímo použitelnými předpisy Evropské unie, které byly přijaty v zájmu zajištění určité úrovně služeb poskytovaných dopravci v rámci Evropské unie (v případě Nařízení „k zajištění vysoké úrovně ochrany cestujících“ v letecké dopravě) a které mají - v jimi upravované oblasti - přednost před příslušnými vnitrostátními předpisy (§ 2551, § 2553 odst. 1 a 2, § 2578 o. z.). Nařízení takto stanoví společná pravidla náhrad a pomoci cestujícím v letecké dopravě v případě - mimo jiné - významného zpoždění letu, přičemž není v celku pochyb o tom, že cestující, jehož let byl zpožděn, svá práva musí, resp. může „uplatnit“. To vyplývá jak ze znění odst. 20 preambule Nařízení, podle něhož „v případě odepření nástupu na palubu a zrušení nebo

významného zpoždění letů by měli být cestující plně informováni o svých právech tak, aby mohli svá práva účinně uplatnit“, tak i z judikatury SDEU (např. věci C-502/18, C-83/10, C-354/18, C-12/11, v nichž se, byť primárně řeší jiné otázky, hovoří o „uplatnění“ práv), nebo-li je na cestujícím, zda se rozhodne svá práva dle Nařízení využít, a tedy je uplatnit, či nikoliv. Názoru žalobců, že k výplatě předmětného plnění ze strany dopravce by mělo dojít bez dalšího, již jen na základě naplnění podmínek daných Nařízením, proto přisvědčit nelze. Nařízení již ale podrobněji neupravuje vlastní postup při uplatnění těchto práv, včetně lhůt, v nichž je tak třeba učinit, ten je ponechán na vnitrostátní úpravě (viz i odst. 22 preambule Nařízení, z něhož lze dovodit předpoklad, že cestující budou žádat náhradu prostřednictvím soudů v souladu s vnitrostátními právními předpisy). Nařízení jako přímo použitelný unijní předpis tedy stanoví, jaká práva cestujícímu při zpoždění letu vůči dopravci vznikají, a vnitrostátní předpis stanoví, jak je má uplatnit. To je v souladu s ustálenou judikaturou, v níž se SDEU opakovaně vyslovil k tomu, že při neexistenci právní úpravy Unie přísluší každému členskému státu (a jeho vnitrostátnímu právnímu řádu), aby určil pravidla pro uplatnění práv, která jednotlivcům vyplývají z unijního práva, musí však být v souladu se zásadou efektivity a rovnocennosti, nebo-li tato pravidla by neměla být formulována nebo uplatňována způsobem, který nadměrně ztěžuje či prakticky znemožňuje výkon práva na odškodnění, které je zaručeno unijním předpisem, či být formulována nebo uplatňována méně příznivým způsobem než pravidla, kterými se řídí obdobné situace ve vnitrostátním právu (viz např. věc C-429/09). Z uvedených zásad byl dovozen i závěr, z něhož v napadeném rozsudku vycházel soud I. stupně (viz rozsudek SDEU ve věci C-139/11), totiž že lhůtu, v níž musí být podány žaloby, jejichž předmětem je získání náhrady škody podle čl. 5 a 7 Nařízení, stanoví vnitrostátní právo každého členského státu, z čehož zároveň vyplývá, že tyto (promlčecí) lhůty se mohou a zpravidla také budou v jednotlivých členských státech lišit. Opět je vyžadováno zachování již zmíněných podmínek rovnocennosti a efektivity, které lze mít v posuzovaném případě za splněné, neboť v tom, že cestující je povinen své právo, které má směřovat k okamžitému a standardizovanému odčinění jeho újmy způsobené zpožděním letu (tedy újmy, která je pro něho jako i všechny ostatní dotčené cestující naprosto totožná a o níž se dozvídá již v okamžiku zpoždění letu), uplatnit u dopravce bezodkladně, nejpozději však do šesti měsíců, nelze spatřovat ztížení či dokonce vyloučení z práva na kompenzaci, ani tohoto cestujícího nijak „neznevýhodňuje“ oproti situacím, v nichž jsou uplatňována práva cestujících založená vnitrostátním právem. Konečně pokud jde o odvolací námitku týkající se toho, že § 2553 o. z. hovoří toliko o „škodě“, a nikoliv „újmě“, přičemž uplatněný nárok představuje odškodnění nepohodlí způsobeného cestujícímu, a tedy nemajetkovou újmu, nemá odvolací soud za to, že by tím měla být aplikace § 2553 odst. 3 o. z. vyloučena. Nařízení, které samo o hovoří o „právu na náhradu škody“, lze nepochybně přiměřeně vztáhnout i na nepravidelnou přepravu osob, v souvislosti s níž je pojem „škoda“ v § 2253 odst. 2 o. z. výslovně použit, zatímco § 2553 odst. 1 o. z. pojednává obecně o „právech“ cestujících vůči dopravci (srov. *Hulmák, M. a kol.* Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část /§ 2055–3014/, 1. vydání, 2014, § 2253, s. 991 – 994).

10. Lze shrnout, že za situace, kdy žalobci své právo na paušální kompenzaci újmy způsobené jim zpožděním letu, jenž se uskutečnil dne 26. 7. 2018, u žalované neuplatnili ve lhůtě dle § 2553 odst. 3 o. z., tj. do 26. 1. 2019, a žalovaná to namítla, nelze jejich žalobě vyhovět. Odvolací soud proto rozsudek soudu I. stupně podle § 219 o. s. ř. jako věcně správný potvrdil, a to včetně rovněž správného akcesorického výroku o nákladech řízení, který vychází ze zásady úspěchu ve věci (§ 142 odst. 1 o. s. ř.).
11. O nákladech odvolacího řízení bylo rozhodnuto podle § 224 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 142 odst. 1 o. s. ř. a žalované, která i v této fázi řízení dosáhla plného procesního úspěchu, byla z tohoto titulu přiznána částka, která představuje paušální náhradu nezastoupeného účastníka za dva úkony (vyjádření k odvolání a účast u jednání odvolacího soudu) ve výši 2 x 300 Kč (§ 151 odst. 3 o. s. ř. ve spojení s § 1 odst. 1 a 3 písm. c/ a § 2 odst. 3 vyhl. č. 254/2015 Sb.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat dovolání do dvou měsíců od doručení rozhodnutí k Nejvyššímu soudu České prostřednictvím soudu I. stupně, jestliže rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak (§ 237, § 239 a § 240 odst. 1 o. s. ř.). Přípustnost dovolání je oprávněn zkoumat jen dovolací soud. V části týkající se výroku o nákladech řízení, není proti tomuto rozsudku dovolání přípustné (§ 238 odst. 1 písm. h/ o. s. ř.).

Praha 3. června 2021

JUDr. Markéta Wildová v. r.
předsedkyně senátu